

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**BAKALÁŘSKÉ
KOMBINOVANÉ STUDIUM**

2011 – 2014

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Hana Leopoldová

**Speciálně pedagogické poradenství pro osoby s tělesným
postižením a kombinovanými vadami**

Praha 2014

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Markéta Benoniová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR
COMBINED (PART TIME)
2011-2014

BACHELOR THESIS

Hana Leopoldová

**Special educational counseling for people with physical
disabilities and multiple disabilities**

Prague 2014

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Mgr. Markéta Benoniová

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji. A jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 15.2.2014

Jméno autorky

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí bakalářské práce Mgr. Markétě Benoniové za ochotu a cenné rady, které mi v průběhu vypracování práce dala. A dále všem pracovníkům SPC, které jsem navštívila, za jejich ochotu a čas, který mi věnovali.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá náhledem do práce speciálního pedagoga ve Speciálně pedagogickém centru pro žáky s tělesným postižením a pro žáky s kombinovanými vadami. Do jeho osobnosti, systému a náplni práce a důležitosti práce celého týmu SPC.

Klíčové pojmy

Charakteristika postižení klientů, charakteristika SPC, metody práce speciálního pedagoga, osobnost speciálního pedagoga, psychologická diagnostika, speciálně pedagogická diagnostika, systém práce speciálního pedagoga.

Annotation

The bachelor thesis deals with insight into the work of a special education teacher in special educational center for children with disabilities and for children with multiple disabilities. His personality and work of the system and the importance of team work Special Education Centre.

Key words

Characteristics of disability clients, characteristic of Special Education Centre, methods of work of special educator, personality of special editor, psychological diagnosis, special education diagnostics, system work special educator.

OBSAH

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1. SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM.....	9
1.1 Charakteristika SPC	9
1.2 Činnost SPC.....	10
1.3 Spolupráce v rámci týmu SPC.....	11
1.4 Diagnostické metody	13
2. OSOBNOST SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA	16
2.1 Předpoklad pro výkon funkce	16
2.2 Náplň práce speciálních pedagogů.....	16
3. SPECIÁLNÍ PROGRAMY A TERAPIE.....	19
3.1 Metoda VTI.....	19
3.2 Podpora a vedení integrace žáků se specifickými poruchami učení	21
PRAKTICKÁ ČÁST	24
4. ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI	24
5. SPC PRO ŽÁKY S TĚLESNÝMI VADAMI	26
5.1 Základní údaje o JÚŠ	26
5.2 Charakteristika postižení klientů	26
5.3 Použití formulářů pro SPC JÚŠ	30
6. SPC PRO ŽÁKY S KOMBINOVANÝMI VADAMI	36
6.1 Základní údaje o SPC Starostrašnická	36
6.2 Charakteristika postižení klientů	36
6.3 Použití formulářů pro SPC Starostrašnická.....	41
7. SHRUTÍ PRŮZKUMU	45
ZÁVĚR.....	47

ÚVOD

Tato bakalářská práce s názvem **Speciálně pedagogické poradenství pro osoby s tělesným postižením a kombinovanými vadami** si klade za cíl zmapovat činnosti speciálně pedagogických center, zejména práci speciálních pedagogů.

Teoretická část se zaměřuje na osobnost speciálního pedagoga, na jeho systém a metody práce. Pro efektivní fungování péče je nezbytná týmová spolupráce, která je součástí speciálně pedagogického poradenství. Do tohoto poradenství spadá také SPC, kterému se věnuji z hlediska konkrétní charakteristiky. Nahlédneme do charakteristiky SPC, do personálního zabezpečení a činnosti odborníků v nich, do jejich diagnostických metod.

Závěr teoretické části je věnován jedné z terapeutických metod - VTI (video trénink interakcí) a lehce nahlédneme do integrace žáků se specifickými poruchami učení.

Praktická část je zpracována na základě metody pozorování, kde nahlížím osobně do práce speciálních pedagogů. Další pohled jsem zpracovala na základě metody dotazníku pro zaměstnance SPC – tedy speciálních pracovníků, psychologů, sociálních pracovníků. Orientuji se pouze na SPC pro tělesně postižené a pro žáky s kombinovanými vadami. Snažím se zhodnotit a porovnat rozdíly v těchto dvou jinak zaměřených SPC a především upozornit na problémy, se kterými se zaměstnanci setkávají.

Výsledky průzkumu jsou shrnuty a zpracovány v závěru hodnocení praktické části, za kterou následuje příloha, jejímž obsahem je dotazník, seznam SPC v ČR a seznam mnou vybraných SPC, které jsem oslovila kvůli zpracování dotazníku.

TEORETICKÁ ČÁST

1. SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM

1.1 Charakteristika SPC

Speciálně pedagogické centrum poskytuje poradenství v souladu se zákonem č. 472/2011 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším, odborném a jiném vzdělávání a v souladu s vyhláškou č. 72/2005 Sb. ve znění vyhlášky 116/2011 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Speciálně pedagogická centra se od počátku profilovala jako odborná poradenská pracoviště, která pomáhají klientům s výběrem odpovídající vzdělávací cesty. Podporují děti se speciálními vzdělávacími potřebami při integraci do běžných škol při splnění předem stanovených podmínek. Rozlišují se podle zaměření speciálních škol, při kterých historicky vznikala. Dělí se na SPC pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, s vadami řeči, souběžným postižením s více vadami, autismem a vývojovými poruchami učení nebo chování.

Činnosti speciálně pedagogického centra:

- připravuje žáky se zdravotním postižením na povinnou školní docházku,
- zpracovává odborné podklady pro integraci těchto žáků a pro jejich zařazení,
- zajišťuje speciálně pedagogickou péči a speciálně pedagogické vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením, kteří jsou integrováni nebo kterým je stanoven jiný způsob plnění povinné školní docházky,
- vykonává speciálně pedagogickou a psychologickou diagnostiku,
- poskytuje poradenské služby se zaměřením na pomoc při řešení problémů ve vzdělávání, v psychickém a sociálním vývoji žáků se zdravotním postižením,
- vytváří podmínky pro uplatňování a rozvíjení schopností a pro začleňování do společnosti,
- poskytuje pedagogickým pracovníkům a zákonným zástupcům poradenství v oblasti vzdělávání žáků se zdravotním postižením,
- poskytuje metodickou podporu škole.

1.2 Činnost SPC

Činnost SPC se uskutečňuje ambulantně na pracovišti centra nebo v terénu.

Ambulantní formy péče

Jednorázová

- pomoc při řešení aktuálního problému, které zahrnuje poradenství pro rodiče
- u dítěte, žáka nebo studenta se provádí vyšetření psychologické, speciálně pedagogické, po něm pak následuje doporučení dalšího postupu

Opakovaná

- probíhá kontrolní vyšetření, například u žáků integrovaných v běžných typech škol, po něm pak opět následuje doporučení dalšího postupu

Pravidelná

- dítě, žák, student dojíždí do SPC jedenkrát za týden, za 14 dní nebo za měsíc (podle potřeby), návštěvy je možné střídat s výjezdy za klientem
- např. předškolní příprava, nácviky sociálních dovedností, semináře pro rodiče, pedagogické pracovníky atd.

Každé dítě, které je klientem SPC, je komplexně vyšetřeno a pracuje se s ním podle doporučení jednotlivých kompetentních pracovníků.

Terénní formy péče

Výjezdy do škol

- metodická podpora učitelům, konzultace k IVP (Individuální vzdělávací plán), přímá práce se žákem, poradenství apod., dle potřeb klientů a zaměření SPC, speciálně pedagogické, logopedické a psychologické vyšetření, besedy a přednášky
- pražská SPC zařazují dvakrát ročně tzv. setkání integračních týmů. Ve školách v předem určených termínech, za účasti rodičů popř. žáka /studenta, po domluvě s vedením školy, TU, dalších pedagogů dle potřeby, výchovného poradce a zástupce SPC.

Výjezdy do rodin

- jsou méně časté

- v případě potřeby lze doporučit rodinné poradenství pro dlouhodobější spolupráci s rodinou zaměřenou na socioterapii, psychosociální podporu, pomoc při orientaci v sociální síti

1.3 Spolupráce v rámci týmu SPC

Odborný tým SPC většinou tvoří speciální pedagog, psycholog a sociální pracovník.

Pracovní náplň odborníků v SPC je dána zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

Speciální pedagog

Tuto profesi může vykonávat:

- a) absolvent vysokoškolského magisterského studia zaměřeného na speciální pedagogiku
- b) absolvent vysokoškolského studia studijního oboru pedagogika a doplňujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace
- c) absolvent vysokoškolského magisterského studia zaměřeného na pedagogiku předškolního věku nebo na přípravu učitelů základní školy nebo na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy nebo na přípravu vychovatelů a doplňujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace

Specializace podle cílové skupiny:

- pro předškolní věk
- pro věk základního a středního vzdělávání

Psycholog

Tuto profesi může vykonávat absolvent vysokoškolského magisterského studia psychologie. Psycholog zabezpečuje v SPC psychologické poradenství zahrnující psychologickou diagnostiku klientů se zdravotním postižením a psychologické služby. Jedná se o intervenční činnosti poskytované klientům se zdravotním postižením (zpravidla ve věku od 3 do 26 let), jejich rodičům, zákonným zástupcům a pedagogům.

Psychologové v SPC by měli být zkušenými diagnostiky, schopnými klinického odhadu. S intuicí, trpělivostí a s vysokou mírou kreativity. Vzhledem k závažnosti nebo kombinaci postižení u klientů jsou nuceni využívat diagnostické postupy v omezeném rozsahu. A kombinovat různé výsledky do komplexního obrazu a závěrů vyšetření. Pro děti, žáky a studenty s omezujícím postižením tělesným, smyslovým nebo s kombinací postižení nejsou u nás běžně dostupné psychologické testy standardizovány. Přesto by psycholog měl dostupnými diagnostickými postupy určit stupeň vývoje klienta, zjistit rozsah odchylného vývoje od věkové normy, popsat individuální zvláštnosti osobnosti jedince a prognózu vývoje. Pokud SPC nabízí psychoterapeutickou práci s klienty, musí psycholog absolvovat odpovídající psychoterapeutický výcvik. Konkrétní práce s klientem vychází ze zakázky zákonných zástupců (případně samotného klienta), souvisí s vývojovým obdobím a typem postižení (např. psycholog pracující v SPC pro sluchově postižené by měl znát znakovou řeč apod.)

Sociální pracovník

Tuto profesi může vykonávat:

- a) absolvent vyšší odborné školy v oborech vzdělání zaměřených na sociální práci a sociální pedagogiku, sociální pedagogiku, sociální a humanitární práci, sociální práci, sociálně právní činnost, charitní a sociální činnost
- b) absolvent vysokoškolského studia zaměřeného na sociální práci, sociální politiku, sociální pedagogiku, sociální péči nebo speciální pedagogiku

Sociální pracovník SPC provádí sociální diagnostiku a další činnosti zaměřené na získávání podkladů pro psychologické a speciálně pedagogické poradenství. Poskytuje klientům, jejich rodičům, zákonným zástupcům a pedagogům odborné informace a pomoc v sociálně právní oblasti. Pomáhá s výběrem kompenzačních pomůcek, s vedením dokumentace centra a archivu SPC.

Sociální pracovníci ve speciálně pedagogických centrech pomáhají při zajištění materiálního i finančního zabezpečení. Jak rodině, tak školám, kde jsou žáci zařazeni nebo integrováni. Dále poskytují informace, formuláře. Zjišťují možnosti získávání grantů ze sociální oblasti i ze školství. Dobře informovaní sociální pracovníci jsou velkým přínosem pro kvalitní služby SPC. Je důležité, aby měli schopnost navázat kontakt se zákonnými zástupci a dokázali v nich vzbudit důvěru a zájem o spolupráci.

Protože jsou často prvními odbornými pracovníky, se kterými se klienti nebo jejich zákonní zástupci v SPC setkávají.

1.4 Diagnostické metody

1.4.1 Komplexní vyšetření

Dělení diagnostických metod

- podle sledovaných oblastí – motorika, řeč, vědomosti
- podle způsobu získávání informací – pozorování, diagnostické testy, explorační metody, orientační zkoušky smyslových orgánů, rozbor a hodnocení výsledků práce, kazuistiky, přístrojové metody
- dle vývojového období dítěte

Nepřímé diagnostické údaje

- vstupní informace od rodičů – prostředí rodiny
- zdravotní dokumentace
- informace z předchozí péče
- školní dokumentace hodnotící úroveň znalostí, vědomostí a dovedností

Přímé diagnostické údaje

- anamnéza – rodinná, osobní
- pozorování
- rozhovor

Testování

- používání diagnostických nástrojů

1.4.2 Speciálně pedagogická diagnostika

Vyšetření se zaměřuje na tyto oblasti:

- hrubá a jemná motorika
- percepce – zrak, sluch, hmat, chuť, čich, řeč
- poznávací (kognitivní) schopnosti – schopnosti učit se
- komunikace
- sebeobsluha (osobní hygiena, jídlo, oblékání)
- pracovní dovednosti

- sociabilita
- emocionalita
- posouzení dosažení úrovně předškolních a školních speciálních schopností, znalostí a dovedností

Speciální pedagog provádí analýzu vstupních informací a zvolí spolu s týmem spolupracujících odborníků priority dalšího rozvoje osobnosti, následně vymezí konkrétní podpůrná opatření k odpovídajícímu způsobu vzdělávání a k celkovému rozvoji osobnosti.

1.4.3 Psychologická diagnostika

Psychologické vyšetření je nedílnou součástí posouzení vývoje dítěte, jeho aktuálních schopností a případně potenciálu pro jeho další rozvoj. Rodiče a klient přicházejí do speciálně pedagogického centra s vlastní obavou či informací od lékařů nebo učitelů, že dítě ve větší či menší míře zaostává ve vývoji za svými vrstevníky. Úkolem speciálně pedagogického centra v rámci psychologického vyšetření je zjistit, zda tomu tak je, případně v jaké míře a v jakých oblastech, a ve spolupráci s ostatními doporučit případná další vyšetření (logoped, foniatr, atd.).

Podle věku se rozlišují tyto metody:

- a) vývojové škály
- b) testy inteligence
- c) expresivní techniky (kresba)
- d) projektivní metody
- e) testy osobnosti a sociálních vztahů, dotazníky

Výsledek šetření

Na základě provedené psychologické či speciálně pedagogické diagnostiky je vypracována zpráva a stanoven další postup poskytovaných poradenských služeb, navazuje doporučení k danému typu vzdělávání. Výsledek vyšetření je klientovi a jeho rodiči sdělen, psycholog zůstává k dispozici pro případné dotazy a další doporučení.¹

¹ Metodická příručka – Práce s žáky s více vadami, Vyšší odborná škola pedagogická a sociální, Střední odborná škola pedagogická a gymnázium, Praha 6, Evropská 33

2. OSOBNOST SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA

2.1 Předpoklad pro výkon funkce

Neexistuje definice dobrého či efektivního učitele. Speciální pedagog by měl být důsledný, spolehlivý, schopný empatie, emočně stabilní, flexibilní, zodpovědný, sebekritický, zdravě sebevědomý, motivovaný pro práci s lidmi. Měl by být vyrovnanou osobností s odpovídajícími schopnostmi a znalostmi. V neposlední řadě by speciální pedagog měl mít dostatek vědomostí a teoretických poznatků z oborů: obecná psychologie, psychologie osobnosti, vývojová psychologie, sociální a pedagogická psychologie, speciální poradenství, speciálně pedagogická diagnostika, filozofie, etika.

Speciální pedagog vychází z vlastních závěrů z vyšetření, informací ze školy a rodiny, z aktuálních lékařských zpráv a ze zdravotní diagnózy dítěte. Ve výsledku svého vyšetření popisuje dopad základní diagnostiky na školní práci dítěte. Určuje míru speciálních potřeb dítěte a doporučuje podpůrná opatření pro jeho začlenění ve škole. Speciální pedagog na pozici vedoucího pracovníka by měl mít organizační schopnosti, nese odpovědnost za fungující tým spolupracovníků. Řídí i rozsáhlou administrativu a sleduje aktuální legislativu.

2.2 Náplň práce speciálních pedagogů

Speciálně pedagogický pracovník vždy spolupracuje s odborným týmem. Zabezpečuje v SPC speciálně pedagogickou diagnostiku klientům se zdravotním postižením, činnosti konzultační, reedukační, metodické, kompenzační a výchovně vzdělávací. Věnuje se klientům se zdravotním postižením zpravidla ve věku od 3 do 26 let, jejich rodičům, osobám zodpovědným za jejich výchovu a pedagogům.

Pro klienty ve věku od 3 do 6 let poskytuje služby speciální pedagog se zaměřením na **předškolní věk**.

Speciální pedagog pro předškolní věk:

- navrhuje ve spolupráci s jinými odborníky SPC opatření na zmírnění následků postižení ve vývoji a výchově dítěte a na základě zjištěných schopností dítěte se zdravotním postižením připravuje individuální výchovně vzdělávací program

- metodicky vede rodiče nebo osoby odpovědné za výchovu dítěte, jak stimulovat dítě a rozvíjet jeho vědomosti, dovednosti a návyky
- provádí činnosti reedukační, kompenzační a výchovně vzdělávací s dítětem se zdravotním postižením a vede pak potřebnou pedagogickou dokumentaci
- spolupracuje s pediatrem a odbornými lékaři
- zajišťuje speciální pomůcky, diagnostický a didaktický materiál a aktuální odbornou literaturu pro vlastní využití
- aktivně se podílí na výběru vhodného typu školy či školského zařízení
- spolupracuje při přípravě odborných podkladů pro potřeby správních rozhodnutí o zařazení systému vzdělávání
- zajišťuje podmínky pro integraci dětí se zdravotním postižením, poskytuje odborné konzultace a metodickou pomoc učitelkám mateřských škol, průběžně sleduje integrované děti a poskytuje jim podpůrné služby v případě potřeby
- spolupodílí se na propagaci služeb SPC a informuje širší veřejnost
- spolupodílí se na přípravě a realizaci rehabilitačních pobytů a jiných aktivit pro děti se zdravotním postižením

Speciální pedagog pro **školní věk** provádí speciálně pedagogickou diagnostiku a zajišťuje speciálně pedagogické služby klientům se zdravotním postižením, jejich rodičům nebo osobám odpovědným za výchovu, pedagogům v období povinné školní docházky na ZŠ, na SŠ, popř. VOŠ (zpravidla ve věku od 6 do 26 let). Některá SPC poskytují služby klientům s těžkým postižením, kteří mají „jiný způsob plnění povinné školní docházky“ (dle par. 42 Školského zákona – dříve užívaný termín: „osvobození od povinné školní docházky“).

Speciální pedagog pro školní věk:

- ve spolupráci s rodiči nebo osobami odpovědnými za výchovu a ostatními odbornými pracovníky SPC navrhuje opatření na zmírnění následků postižení z hlediska vývoje osobnosti, výchovy, vzdělávání klienta
- dle potřeby se podílí na vypracovávání individuálně vzdělávacích programů v souvislosti se vzděláváním
- spolupracuje s pediatrem a odbornými lékaři (SPC má dokumentaci klienta a aktuální zdravotní zprávy)

- individuálně nebo skupinově zajišťuje činnost reedukační, kompenzační a přímou výchovně vzdělávací a vede o tom pedagogickou dokumentaci
- organizuje individuální výuku klientů, kteří nemohou pravidelně docházet do školy nebo se připravovat na pracovní uplatnění
- zajišťuje speciální pomůcky, diagnostický, didaktický a metodický materiál, včetně speciálních učebnic a aktuální odbornou literaturu pro vlastní využití
- zajišťuje podmínky k integrovanému vzdělávání klientů se zdravotním postižením
- v základních a středních školách průběžně sleduje integrované klienty a dle potřeby jim poskytuje podpůrné služby
- sleduje možnosti pracovní přípravy a následného pracovního uplatnění klientů se zdravotním postižením
- připravuje odborné podklady pro potřeby správních rozhodnutí o zařazení do systému vzdělávání
- spolupodílí se na propagaci služeb SPC a informuje širší veřejnost
- spolupodílí se na přípravě a realizaci rehabilitačních pobytů a jiných aktivit pro děti se zdravotním postižením

3. SPECIÁLNÍ PROGRAMY A TERAPIE

Pro zkvalitňování života osob se speciálními potřebami lze využívat různé druhy terapií.

Mezi odbornou i laickou populací jsou dnes známy umělecké terapie např.

Arteterapie – terapie prostřednictvím obrazu a výtvarných aktivit

Dramaterapie – terapie pomocí použitím dramatických (divadelních) postupů

Muzikoterapie – terapie pomocí hudby

Canisterapie - terapie pomocí domácích zvířat

Součástí komplexní rehabilitace je:

Fyzioterapie – léčba funkčních poruch pohybového aparátu

Ergoterapie – terapie pomocí zaměstnávání

Logoterapie – psychoterapeutická metoda, která se soustřeďuje na smysl lidského života a jeho hodnoty

Psychoterapie – terapie pomocí psychologických prostředků

Vliv a využití jednotlivých terapií můžeme rozdělit na:

- **formativní** – tj. působící na osobnostní růst
- **terapeutický** – tj. působící žádoucí změny při „patologiích“.

3.1 Metoda VTI

Jednou z osvědčených metod je Metoda VTI. Ta se v průběhu 30 let své existence stala uznávanou a vyhledávanou formou pomoci (zejména rodinám s dětmi a s výchovnými problémy) v mnoha zemích Evropy i mimo ni.

Aplikační oblasti metody se nicméně dále rozšiřují a zároveň se v důsledku nových zkušeností obohacuje její praxe.

Od počátku své činnosti a ve shodě se snahou o integrující přístup k pomáhání se SPIN v České republice zaměřuje na tři základní oblasti aplikace:

- na práci s rodinou – biologickou i náhradní
- na práci s učiteli a vychovateli dětí a mladistvých
- na práci s pracovníky pomáhajících profesí, manažery, vedoucími týmů apod.

Postupně vznikaly komplexní programy zaměřené na konkrétní cílové skupiny a konkrétní potřeby těchto skupin.

Jeden obraz je jako tisíc slov.²

Metoda VTI vznikla v 80. letech v Nizozemí. Maria Aarts a Hamie Biemans, považovaní za autory metody, vycházeli ze základní myšlenky, že rodiče a děti chtějí mít dobrý vzájemný vztah a komunikaci. Pokud nevědí, jak dobrý kontakt uskutečnit, začne převládat negativní komunikační vzorec, což může mít za následek narůstající problémové chování dítěte. Proto začali svou práci analyzováním videozáznamů běžného života a především neproblémových výchovných situací. Svou metodu založili na některých principech interakčních teorií, vývojové psychologie a také etiologie.

Prvními klienty se v roce 1982 staly rodiny dětí, které byly na pořadníku pro umístění do dětského domova. Začali ji praktikovat přímo v jejich domovech.

VTI je formou pomoci, která pracuje pomocí videozáběrů a zaměřuje se na základy dobré komunikace mezi rodiči a dětmi. Pokud jsou základy komunikace (verbální i neverbální) dobré, je v rodině pozitivní atmosféra a dítě se může dobře vyvíjet. Pomocí VTI při problémech s výchovou se pracuje přímo na těchto základech komunikace.

VTI se zaměřuje na některé komunikační prvky, které jsou pomocí videonahrávky analyzovány. Tento proces, tzv. video interakční analýza je nejdůležitější součástí VTI. Lze přesně pozorovat, jaké iniciativy dítě vyvíjí a zda je rodiče přijímají a odpovídají na ně. Kritéria pro způsob, jak by měly interakce probíhat, jsou vzata z kontaktního schématu, seznamu žádoucích a nežádoucích způsobů chování. Video umožňuje přehrát záběry pomalu a slouží také jako jakási lupa. Díky tomu je možné odhalit spoustu často nerozpoznatelných iniciativ. Jestliže si je rodiče uvědomí, naladí se a odpoví na ně, budou stimulovat vývoj svého dítěte.

² Internetový zdroj, www.spin.vti.cz

VTI není zaměřen na to, co funguje špatně, ale na to, co jde (ještě) dobře.

Cílem této terapie je naučit klienty rozpoznávat, co vytváří úspěšný kontakt a jakým způsobem je možné jej dosáhnout, popř. udržet.

Pokud se rodiče rozhodnou, že si přejí pomoc prostřednictvím VTI je důležité na počátku vzájemné spolupráce s video trenérem dohodnout konkrétní zakázku, tzn. kam má pomoc prostřednictvím VTI směřovat, co by mělo být jejím cílem.

Terapie se skládá ze tří částí:

Nahrávání

Analýza interakcí

Zpětná vazba neboli rozhovor s rodiči

Postup VTI:

Dohoda zakázky

Natáčení dle potřeby 5-20 min.

Analýza (vybereme momenty užitečné vzhledem k zakázce, 2-3 úseky).

Rozhovor, zpětnovazebný rozhovor s klientem

Opět natáčení (někdy i ten samý den), jindy na příště a stanoví se další úkoly do dalšího natáčení (další pracovní krok).

Rodiče jsou a zůstávají odpovědní za dobrou interakci a komunikaci. Pracovník je zodpovědný pouze za vedení terapie. Většina rodičů má intuitivně správné představy o dobré komunikaci. Ty jsou však často nějakým způsobem oslabeny. VTI je dělá opět viditelnými a může je tak znovu zesílit. Je vhodné pracovat na postupném dosahování malých, snadno dosažitelných a viditelných cílů.

Pracovník má pouze za úkol vhodnou volbou záběrů zdůraznit, že rodiče žádané chování mají ve svém repertoáru.

3.2 Podpora a vedení integrace žáků se specifickými poruchami učení

Integrace je přístup otevřené společnosti ke společnému dialogu, řešení, pomoci, podpory. Začleňuje člověka s jakoukoliv odlišností do svých řad. Integrovat znamená rozvíjet a podporovat schopnosti člověka s tělesným postižením jak ve vzdělávání, tak při zapojení do běžného života. Přílišná náročnost okolí, tlak pouze na

výkon a srovnávání s ostatními může naopak vyvolávat vyčlenění ze společnosti, pocit dlouhodobé neúspěšnosti doprovázené stresem a úzkostmi.

Integrované vzdělávání jsou přístupy a způsoby zapojení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavních proudů vzdělávání a do běžných škol. Cílem je poskytnout i žákům s těžkými a trvalými zdravotními postiženími společnou zkušenost s jejich zdravými vrstevníky, a přitom respektovat jejich specifické potřeby.³

Pokud zakázka ve speciálně pedagogickém centru směřuje k integraci, je třeba provést mnohá opatření. Připravit všechny zainteresované – rodinu, školu, kteří budou při integraci spoluvytvářet optimální podmínky pro dítě, žáka či studenta.

Doporučením i integraci předchází psychologické a speciálně pedagogické vyšetření. Důležitá je odborná připravenost pedagogů, materiální vybavení budovy, třídy, prostorové uspořádání, snížený počet žáků ve třídě. Zvýšené nároky jsou na těsnou spolupráci školy s rodinou, na domácí přípravu. A s kolektivem třídy, přijetí žáka, začlenění mezi spolužáky.

Integrace a osobnost pedagoga

Pedagog by měl intenzivně spolupracovat s poradenským zařízením a s rodinou integrovaného žáka. Měl by umět rozvíjet sociální vztahy ve třídě a ovlivňovat klima třídy. Z diagnostiky a navrhovaných speciálních opatření by měl vytvořit individuální výukový plán. Musí vědět, jak používat kompenzační a didaktické pomůcky. A provádět kontrolu osvojených vědomostí a dovedností tak, aby následné hodnocení žáka motivovalo pro další práci.

Integrace a asistent pedagoga

Náplň práce asistenta pedagoga je stanovena ředitelem školy. Učitel však vzdělávací činnost koordinuje a řídí. Je důležité, aby mezi pedagogem, sociálním pracovníkem a rodiči probíhala vzájemná spolupráce. Asistent pedagoga by měl pomáhat svěřenému jedinci při přípravě na vyučování a podporovat ho při změnách činností. Měl by být vnímavý k emočnímu naladění žáka, osvojovat sociální dovednosti, které odpovídají možnostem žáka. Podporovat ho v komunikačních, pracovních a sebeobslužných dovednostech.

³ PRŮCHA, J., Pedagogická encyklopedie. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2

Integraci je nutné vždy zvážit, protože klade vysoké nároky nejen na žáka, ale na všechny zúčastněné ve vzdělávacím procesu. Na vedení školy, ostatní pedagogy, na spolužáky, na rodiče integrovaného žáka i na rodiče spolužáků.

Doporučované formy integrace se řídí platnými legislativními předpisy (par. 3 odst. 1 vyhlášky č. 73/2005 Sb. ve znění vyhlášky 147/2011 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných).

Vzdělávání dětí, žáků:

- formou individuální integrace – vzdělávání v běžné škole nebo ve speciální škole určené pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení
- formou skupinové integrace – vzdělávání ve třídě zřízené pro žáky se zdravotním postižením v běžné škole nebo speciální škole určené pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení
- zařazením do školy samostatně zřízené pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením
- kombinací výše uvedených forem⁴

⁴ Vyhláška MŠMT ČR č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

PRAKTICKÁ ČÁST

4. ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI

Průzkum tvořící praktickou část této bakalářské práce jsem rozvrhla do dvou částí podle vybraných speciálně pedagogických center.

Ve svém průzkumu jsem se zaměřila na mapování dvou SPC v Praze s rozdělením pro žáky s tělesnými vadami a kombinovanými vadami, které jsem si vytipovala vzhledem k podobnému zaměření na klientelu, na postavení speciálního pedagoga v týmu a jeho práci. Vybrala jsem si SPC JÚŠ (Jedličkův ústav a školy) v Praze pro žáky s tělesným postižením a SPC Starostrašnická v Praze pro žáky s kombinovanými vadami. Příkladám ukázky používaných kompenzačních pomůcek. Součástí praktické části jsou různé druhy formulářů vydávané jednotlivými centry.

Největší pozornost jsem věnovala práci speciálního pedagoga s klienty a ostatními odborníky týmu (sociální pracovník, psycholog).

Informace a materiály jsem získala od jednotlivých odborníků konkrétního SPC formou pozorování. A především formou dotazníku, který jsem zaslala zaměstnancům SPC s rozlišením pro tělesné a kombinované vady v České republice.

1. Pozorování

Tuto metodu jsem využila v přímém kontaktu s pracovníky SPC při získávání podkladů pro tuto práci. Pozorovala jsem prostředí center a jejich atmosféru, metody práce zaměstnanců a reakce jednotlivých pracovníků.

2. Dotazník

Vypracovala jsem dotazník určený pracovníkům speciálně pedagogických center - speciálním pedagogům, sociálním pracovníkům a psychologům. V dotazníku jsem se zaměřila na SPC specializované na tělesné postižení žáků a SPC pro kombinované vady žáků. Zajímala jsem se především:

- kolik klientů má SPC v péči
- jakými způsoby se klienti do péče SPC dostávají
- na jaké klienty se SPC orientuje
- v jakých typech zařízení jsou klienti zařazeni
- zda SPC působí v rámci nějaké organizace

- jaké je věkové rozmezí klientů
- jestli mají zaměstnanci dostatečný prostor časový a materiální pro komplexní podporu klientů
- s jakými problémy se při práci setkávají, co by jim práci usnadnilo
- zda využívají pro sebe při své práci supervizi, jaké formy spolupráce a podpory SPC klientům nabízí
- pak jsem dala prostor na zhodnocení kvality spolupráce pedagogů klientů a SPC.

5. SPC PRO ŽÁKY S TĚLESNÝMI VADAMI

5.1 Základní údaje o JÚŠ

Speciálně poradenské centrum vzniklo 1. ledna 1995 organizačním sloučením sociálně psychologického oddělení JÚŠ a speciálně pedagogického centra JÚŠ, které bylo v Jedličkově ústavu již od roku 1991.

SPC je organizačně děleno:

- školní (neboli vnitřní) – odborníci pečují o klienty, kteří se vzdělávají v JÚŠ
- ambulantní – péče o integrované děti do škol

Pracovní tým SPC: psychologka, dvě speciální pedagožky, sociální pracovnice.

SPC využívá bohaté odborné zázemí Jedličkova ústavu a škol a případě potřeby zprostředkuje konzultaci na pracovišti ergoterapie, fyzioterapie a logopedie.

Působnost je vymezena spádovou oblastí pražských a středočeských škol.

Věková klientela se pohybuje ve věkovém rozmezí od 3,5 do 27 let.

5.2 Charakteristika postižení klientů

Pohybové omezení ovlivňuje již od počátku života rozvoj všech psychických funkcí, protože omezuje možnost získat potřebné podněty a z nich vyplývající zkušenosti.⁵

Tuto skupinu tvoří jedinci s vrozeným nebo získaným tělesným postižením, v jehož důsledku došlo k částečné nebo úplné ztrátě hybnosti.

Pojem tělesné postižení (dále jen TP) je velmi široký. V obecné rovině somatickým postižením rozumíme takové postižení, které se projevuje dočasnými nebo trvalými problémy v motorických dispozicích dítěte. Jedná se o poruchy nervového systému, mající za následek poruchu hybnosti. Také může jít o různé poruchy pohybového a nosného aparátu. Mezi příčiny tělesných postižení jsou v obecné rovině zařazovány nejrozumnější endogenní a exogenní faktory. U mnoha diagnóz se objevují i organická postižení mnoha funkcí.

Do kategorie tělesného postižení spadají centrální a periferní obrny (nejčastěji DMO), vrozené vývojové vady končetin (deformace, malformace a amputace),

⁵ SVOBODA, M., KREJČÍŘOVÁ, D., VÁGNEROVÁ, M. Psychodiagnostika dětí a dospívajících. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-566-0

metabolické poruchy, chronická onemocnění (alergie, astma, diabetes, cystická fibróza a mnohá další), stavy po úrazech a onkologických onemocněních, epilepsie, všechny druhy myopatií a neuropatií.

SPC pro tělesně postižené převážně pracuje s těmito diagnózami:

a) Dětská mozková obrna (DMO) je označení pro skupinu neurologických onemocnění dětí, které vzniká následkem poškození mozku /centrální nervové soustavy - CNS). Nejčastěji se projevuje rozmanitými poruchami hybnosti postihující obě nebo pouze jednu polovinu těla.

Formy DMO

- **Spastické formy DMO** (spasmus = zvýšené svalové napětí)

hemiparetická – zvýšené svalové napětí horní a dolní končetiny jedné poloviny těla, horní končetina je postižena více než dolní, typické je flekční držení ruky

diparetická – spastickou formou je postižena dolní polovina těla, může být provázena i lehčí formou postižení horních končetin, charakteristická je nůžkovitá chůze, děti mají poruchu rovnováhy a třes

kvadraparetická – zvýšené svalové napětí postihuje všechny čtyři končetiny, u jednotlivých končetin může jít o různý stupeň jejich postižení

Poruchy řeči – artikulace (dyslálie, anartrie, dysatrie)

Zrakové obtíže (ambliopie, hemianopie, strabismus, nystagmus, slabozrakost)

Mentální retardace

Poruchy sluchu

Epilepsie

- **Nespastické formy DMO**

dochází k špatně ovládané hybnosti v charakteristických pohybových vzorcích, nespastické formy postihující končetiny, hlavu, trup i mluvidla

dyskinetická – je charakterizována nepotlačitelnými pohyby – atoidními dyskinézami, grimasováním, hadovitými hyperkinézami

hypotonická – jde o dominantní oslabení svalového tonu trupu i končetin, s postupujícím věkem přechází do jiných forem

b) Poruchy přidružené s DMO

Epilepsie provází DMO poměrně často.

c) Neuromuskulární a svalové onemocnění

mezi klinické příznaky patří paréza – slabost, plégie – snížení volního ovládání a tím i svalové síly

(myopatie, spinální amyotrofie, Duchennova svalová dystrofie)

Vrozené vývojové vady končetin – chondrodystrofie, artrogryphosa

d) Stavy po poranění mozku

- poškození CNS (autonehoda atd.)
 - stav po úrazu (poškození míchy v celé šíři)
 - následek operace – vrozené meningomyelokely
- paraplegie – úplné ochrnutí poloviny těla

Doporučované pomůcky

Obrázek 1: Doporučované pomůcky

Zdroj: SPC JÚŠ Praha

Kompenzační pomůcky

Obrázek 2: Názorná pomůcka pro děti s dyskalkulií

Zdroj: SPC JÚŠ Praha

Obrázek 3: Polohovatelný stůl s nastavitelnou deskou, židle

Zdroj: SPC JÚŠ Praha

Obrázek 4: Vybavení počítačové studovny s upravenou klávesnicí

Zdroj: SPC JÚŠ Praha

5.3 Použití formulářů pro SPC JÚŠ

Některé formuláře navrhli sami pracovníci SPC, další převzali z jiných zařízení. Všechny dokumenty shromažďuje a vede v elektronické podobě sociální pracovnice.

Spolupráce s rodinou a jejich postižením dítětem začíná prvním telefonickým či emailovým kontaktem. Poté ze speciálně pedagogického centra odejde rodičům zvací dopis, vstupní dotazník obsahující základní údaje o dítěti, jeho iniciály, údaje o minulé nebo v současnosti navštěvované škole, údaje o rodičích, jejich vzdělání, zaměstnání, informace o sourozencích, jejich zdravotní stav, apod.

Na základě těchto informací proběhne v centru první společné setkání s rodiči a jejich dětmi. Zde rodiče podepíší informovaný souhlas s vyšetřením jejich dítěte. Proběhne diagnostické vyšetření psychologem a speciálním pedagogem, sociální pracovnice uskuteční s rodiči anamnestický rozhovor, při kterém zjišťuje všechny informace užitečné pro spolupráci se školou. Na závěr společného setkání informuje rodiče o výsledcích vyšetření a stanoví společnou strategii.

Zprávu z psychologického a speciálně pedagogického vyšetření dostávají rodiče v písemné podobě. V případě potřeby je možná konzultace nad výsledky šetření.

Na základě vyšetření se pro potřeby školy vystaví odborný posudek ke stanovení míry podpory u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Toto první setkání je začátkem dlouhodobé spolupráce dítěte, rodiny, školy a SPC. Vyžaduje-li to situace, může škola či rodina centrum kontaktovat. V souvislosti s touto iniciativou probíhají společná setkávání, konzultace ve školách, společné vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů. V průběhu školního roku (většinou 1x za pololetí) se schází integrační tým složený z rodičů, vedení školy, třídního učitele, asistenta pedagoga a odborníka ze SPC, kde se vyjasňují potřeby dítěte, školy, rodičů v rámci vzdělávání. Mnoho nejasností a aktuálních problémů se vyřeší právě při návštěvách ve školách, hospitacích ve třídách, rozhovorech s rodiči, pedagogy, i dětmi. Po uplynutí dvou let se rodiče a jejich děti zvou na kontrolní vyšetření. Na základě tohoto vyšetření se aktualizuje odborný posudek.

Ukázka zvacího dopisu pro rodinu, která se obrátí na SPC

**Speciální Pedagogické Centrum
pro děti a mládež s tělesným postižením**
Jedličkův ústav a školy
V Pevnosti 4, Praha 2, 128 41
☎ 261 215 839

V Praze dne ...

Vážená paní, vážený pane

obrátila jste se na naše Speciální pedagogické centrum ohledně Vašeho dítěte. Abychom Vám mohli poradit a pomoci, potřebujeme bližší informace o Vašem dítěti. Posíláme Vám dotazník a prosíme o jeho pečlivé vyplnění. Zároveň Vás chceme požádat o podrobnější popis obtíží, se kterými se potýkáte. Tyto předběžné informace nám umožní seznámit se se situací Vaší rodiny. Při osobním setkání budeme mít potom více času věnovat se společně hledání cesty, jak problémy, které Vás tíží, řešit. Spolu s dotazníkem nám, prosím, pošlete informace o zdravotním stavu svého dítěte – kopie lékařských zpráv od neurologa, ortopeda, pediatra, jiného odborného lékaře, zprávu z psychologického vyšetření apod.

Všechny informace, které nám poskytnete, považujeme za důvěrné, určené pouze pro naši vnitřní potřebu, jejich zneužití je vyloučeno.

Po obdržení vyplněného dotazníku a lékařských zpráv si domluvíme termín společného setkání.

Těšíme se na setkání s Vámi a s ...

S pozdravem

Jedna z možných variant informovaného souhlasu.

**Speciální pedagogické centrum JÚŠ
128 41 Praha 2, V Pevnosti 4/13**

Informovaný souhlas zákonných zástupců

souhlasím s tím, aby můj syn/moje dcera: _____

byl/a vyšetřen/a psychologem, speciálním pedagogem SPC JÚŠ.

Na základě tohoto vyšetření SPC JÚŠ vypracuje zprávu z vyšetření (vstupního, kontrolního) určenou pro zákonné zástupce nezletilého žáka, studenta. Tato zpráva bude zaslána.

Jakékoliv dotazy týkající se závěrů z vyšetření je možno konzultovat v SPC JÚŠ.

Tyto informace také slouží jako podklad pro vystavení **odborného posudku**, ve kterém se popisují oblasti žáka, studenta promítající se do procesu výuky. Tento dokument bude zaslán škole.

Tímto začíná spolupráce mezi zákonnými zástupci, pracovníky SPC JÚŠ a zástupci za školu.

Intenzita spolupráce je stanovena minimálně 2 x ročně při **integračním týmu**, kde se na půdě školy setkávají rodiče (zákonní zástupci nezletilého žáka, studenta), třídní učitel, popřípadě další vyučující, asistent pedagoga (pokud s žákem, studentem pracuje) pracovník SPC JÚŠ. Další setkávání probíhají dle potřeb jednotlivého žáka, studenta.

Souhlasím – nesouhlasím s tím, aby pracovníci SPC informovali školu o tom, jak se diagnóza může promítat do procesu školní výuky.

Dne:

podpis rodičů (zákonných zástupců)

**Odborný posudek
ke stanovení míry podpory dětí se speciálními vzdělávacími potřebami**

sloužící k určení rozsahu a typu nezbytné speciálně pedagogické podpory a materiálního zabezpečení vzdělávání

SPC: **pro tělesně postižené**
Adresa: V Pevnosti 4, 128 41 Praha 2 - Vyšehrad
tel: 261 215 839 záz.n., 241 083 563 linka

Jméno dítěte:
Datum narození:
Bydliště:
Škola:
Ročník:
Rok školní docházky:

Druh a stupeň zdravotního postižení: **Závažné tělesné postižení CNS, vyžadující vysokou míru podpůrných opatření**
Forma vzdělávání: **individuální integrace**

Platnost posudku do:
č.j.:

Kritéria pro hodnocení speciálně pedagogických potřeb						
Sledovaný ukazatel	Míra potřebné podpory *)			Podpora **)	Kdo zajistí podporu ***)	Pomůcky ****)
	0	1	2			

Sebeobsluha

Osobní hygiena			x	respektovat s	asistent pedagoga	
Jídlo		x		vytvořit podm	asistent pedagoga	
Oblékání		x		respektovat s	asistent pedagoga	
Příprava pomůcek a obsluha kompenzač		x		spec. ped. při	asistent pedagoga , vyučující	
Přesuny	Po budově	x		vytvořit podm	asistent pedagoga, vyučující	
	Mimo budovu		x	respektovat s	asistent pedagoga, vyučující	
	Drobné přesuny	x		vytvořit podm	asistent pedagoga, vyučující	
Relaxace - polohování						
Ostatní						

Komentář: V oblasti sebeobsluhy je nutná dílčí dopomoc. Dopomoc při hygieně a o přestávkách při přesunech po budově školy a na akcích pořádaných školou mimo budovu. Doporučujeme, aby v náplni asistent pedagoga byla i nutná dílčí fyzická přípomoc, související s vyučovacím procesem. Doporučujeme instalovat na toaletu madla, která by usnadnila Studentovi přesun z vozíku na toaletu.

Hrubá motorika

Orientace v prostoru		x		spec. ped. při	asistent pedagoga	
Chůze po rovině - rovnováha			x	respektovat s	asistent pedagoga	
Chůze do schodů/ze schodů			x	vytvořit podm	asistent pedagoga	
Rovnováha			x	vytvořit podm	asistent pedagoga	
Koordinace pohybů - Přesnost zacílení p			x	respektovat s	asistent pedagoga	
Překonávání překážek			x	respektovat s	asistent pedagoga	
Celková obratnost			x	vytvořit podm	asistent pedagoga	
Ostatní						

Komentář :Hrubá motorika je negativně ovlivněna základní dg.. Student se pohybuje na mechanickém vozíku. Doporučujeme ve spolupráci s asistentem pedagoga umožnit v co největší míře zapojovat studenta do všech akcí pořádaných školou a aktivit souvisejících s vyučovacím procesem.

Jemná motorika

Příprava a manipulace s pomůckami		x		spec. ped. při	asistent pedagoga
Koordinace - Přesnost zacílení		x		spec. ped. při	asistent pedagoga
Orientace na ploše		x		respektovat s	asistent pedagoga
Ostatní					
Komentář :Oblasti jemné motoriky je také negativně ovlivněna zákl. dg., v činnostech vyžadujících přesnost, rychlost, zručnost limituje výkon, vyžaduje delší čas, případnou dopomo.					

Grafomotorika

Grafomotorika		x		spec. ped. při	asistent pedagoga
Používání počítače		x		spec. ped. při	asistent pedagoga
Psaní/zápisky			x	respektovat s	asistent pedagoga
Komentář :Psaní je pro studenta vysilující činností, doporučujeme xeroxovat výukové materiály, větší formát písma vzhledem k zrakové vadě studenta, při získávání zápisků využít asistenta pedagoga.Při hodnocení prací doporučujeme využívat testové formy, ponechat delší časovou rezervu. Písemný text umožnit ústně dovysvětlit. Zmenšovat kvantitu zadávaných úkolů.					

Smyslové vnímání a rozlišování

Sluch	x				
Zrak			x	spec. ped. při	asistent pedagoga
Komentář :Na základě zrakové vady (narušena je i zraková diferenciací) je nutná dopomoc asistenta pedagoga (předčítání textu, zvětšení písma, případně zopakovat čtený text vzhledem k nekvalitní sluchové analýze a syntéze studenta).					

Rozvoj řeči

Porozumění řeči	x				
Expres - vyjádření		x		spec. ped. při	asistent pedagoga
Motorika mluvidel		x		spec. ped. při	asistent pedagoga
Ostatní					
Komentář :Po obsahové stránce je dostatečná, po formální stránce je patrný dopad základní dg. (zadrhávání, někdy se nemůže vyjádřit, salivace). Doporučujeme umožnit delší časový prostor pro vlastní vyjádření studenta.					

Komunikace

Komunikace		x		respektovat s	asistent pedagoga, vyučující
Komentář : je milý, vstřícný, pozitivně laděný.					

Pozornost

Pozornost		x		spec. ped. při	asistent pedagoga
Komentář :koncentrace pozornosti je na základě dg. oscilující.					

Kognitivní dovednosti – schopnost učit se

Kognitivní dovednosti – schopnost učit se		x		spec. ped. při	asistent pedagoga, vyučující
Komentář :Doporučujeme hodnotit studenta na základě IVP, který bude zohledňovat oblast jemné i hrubé motoriky, pomalé pracovní tempo, zvýšenou unavitelnost, zhoršenou kvalitu ve zrakové percepci i percepčně - motorické koordinaci. Studenta motivovat pozitivním přístupem, oceňovat úsilí i snahu. umožnit alternativní způsoby hodnocení a prověřování vědomostí (používat kalkulačku s většími tlačátky, testové formy, spolupráce s asistentem pedagoga, individuální konzultace).					

Sociální dovednosti

Spolupráce a navazování kontaktů s vrstevníky		x		vytvořit podmínky	asistent pedagoga, vyučující
Spolupráce a navazování kontaktů s dospělými		x		spec. ped. při	asistent pedagoga, vyučující
Vyjádření potřeb		x		spec. ped. při	asistent pedagoga, vyučující
Chování v rámci vyučování					
Aktivita					
Ostatní					
Komentář :V co největší míře umožnit zapojování mezi vrstevníky a zapojování do všech akcí pořádaných školou.					

Pracovní dovednosti

Schopnost samostatné práce		x		vytvořit podmínky	asistent pedagoga, vyučující
Tempo			x	spec. ped. při	asistent pedagoga, vyučující
Změny činností		x		spec. ped. při	asistent pedagoga, vyučující
Motivace		x		spec. ped. při	asistent pedagoga, vyučující
Strukturovanost		x		spec. ped. při	asistent pedagoga, vyučující
Ostatní					
Komentář :Respektovat pomalé pracovní tempo, zohlednit případný dopad medikace záchvatovitého onemocnění.					

Zdravotní oslabení – zajištění péče

Zdravotní oslabení – zajištění péče		x		spec. ped. při	asistent pedagoga, vyučující
Komentář :respektovat aktuální zdravotní stav studenta, dodržovat obecné psychohygienické zásady.					

Přestávky/obědy – zajištění péče

Přestávky/obědy – zajištění péče		x		spec. ped. po	asistent pedagoga, vyučující
Komentář :					

Časový rozsah podpory asistenta pedagoga: Po celou dobu vyučování a při všech aktivitách souvisejících s procesem výuky.
Časový rozsah podpory asistenta pedagoga: Časový rozsah podpory asistenta pedagoga: Po celou dobu vyučování a při všech aktivitách souvisejících s procesem výuky.
Doporučená pracovní náplň asistenta pedagoga: Asistence pedagogovi s účelem hlubšího vysvětlení určité části učiva, úzkých znalostí a postupů v rámci předmětu a jeho procvičení. Výklad textu, popřípadě učební látky a individuální práce s dítětem podle stanovených osnov a pokynů. Výchovně vzdělávací činnost podle přesně stanovených postupů a pokynů učitele zaměřená na specifické potřeby dítěte. Provádění praktických cvičení k probrané látce, asistence při demonstracích a ukázkách.

*) Míra potřebné podpory

0 - zvládá samostatně, nepotřebuje podporu

1 - potřebuje částečnou podporu, dopomoc, občasné vysvětlení zadaného úkolu, připomenutí, zopakování, ...

2 - potřebuje soustavnou podporu, tlumočení, vysvětlení, zápis do sešitu, motivaci, individuální vedení, důslednou kontrolu zadaných úkolů, ...

***) Podpora

Poskytnutá podpora vzdělávání v oblasti:

- zajištění speciální pedagogické péče (např. poskytnutí odborného vzdělávání učitelům - tréninky, kurzy, školení, literatura, spolupráce s poranským pracovištěm, podpůrné služby ve škole - specialista ve škole: specialista ve škole: školní psycholog, fyzioterapeut, logoped, instruktor čtení/psaní Braillova písma, tlumočnické znakové řeči, asistent pedagoga...)

- vytvoření vhodných podmínek pro výuku - organizačně, technický charakter změn (počet žáků ve třídě, úprava časového harmonogramu - omezení nestrukturovaného času, dozor při přestávkách, navýšení hodinové dotace, individuální péče, speciální příprava pedagogického pracovníka na vyučování, rehabilitační - kompenzační pomůcky technického a didaktického charakteru, vzdělávací obsah - úprava vzdělávacího obsahu, individuální vzdělávací plán, osobní asistent, ...)

- Specifické vzdělávací a výchovné strategie, metody (podpora od spolužáků – zapojení spolužáků, zapojení rodiny, komunikace – najít prostředky komunikace, zapojení klinického pracovníka, vytvoření pracovního týmu

6. SPC PRO ŽÁKY S KOMBINOVANÝMI VADAMI

6.1 Základní údaje o SPC Starostrašnická

Speciálně poradenské centrum vzniklo 17. Zářím 1996. Pracuje při Speciální škole., která poskytuje základní vzdělávání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, a to pro žáky se zdravotním postižením – souběžným postižením více vadami. Vzdělává žáky s mentálním postižením v kombinaci s tělesným nebo smyslovým postižením a vadami řeči, tedy žáky postižené dvěma nebo více na sobě kauzálně nezávislými druhy postižení.

Klienti zařazení v běžných MŠ, ZŠ a SŠ, v různých typech speciálních škol a zařízení, dále klienti v rodinách.

Pracovní tým SPC: psychologka, speciální pedagožka, která je zároveň vedoucí SPC, sociální pracovnice.

Věková klientela se pohybuje ve věkovém rozmezí od 3 do 26 let.

6.2 Charakteristika postižení klientů

Vymezení pojmu dle věstníku MŠMT ČR (č. 8/1997, č. j. 25602/97/22), kde se charakterizuje postižení více vadami takto: Za postiženého se považuje dítě, respektive žák postižený současně dvěma nebo více na sobě kauzálně nezávislými druhy postižení, z nichž každé by jej vzhledem k hloubce a důsledkům opravňovalo k zařazení do speciální školy příslušného typu. Za provedení speciálně pedagogické diagnostiky odpovídá speciálně pedagogické centrum (případně pedagogicko-psychologická poradna), zařazené do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení MŠMT ČR.⁶

Skupina se společným znakem mentální retardace

Mentální retardaci můžeme charakterizovat jako trvalé snížení rozumových schopností, které vzniklo v důsledku poškození mozku. Za mentálně postižené se tedy považují

⁶ Internetový zdroj, www.msmt.cz

jedinci, u nichž dochází k zaostávání vývoje rozumových schopností, k odlišnému vývoji některých psychických vlastností a k poruchám v adaptačním chování. ⁷

Členění dle desáté revize Světové zdravotnické organizace (WHO)

Lehká mentální retardace – IQ 50-69

Středně těžká mentální retardace – IQ 35-49

Těžká mentální retardace – IQ 20-34

Hluboká mentální retardace – do 20 IQ

Jiná mentální retardace

Nespecifikovaná mentální retardace

Skupina, kterou tvoří kombinace vad tělesných, smyslových a vad řeči

Tělesné postižení – nejčastěji zastoupeno postižením DMO

Smyslové vady a vady řeči

Zrakové postižení – ambylopie(tupožrakost), strabismus (šilhavost), refrakční vady, hemianopie(výpadek poloviny zorného pole), dalekozrakost, krátkozrakost

Sluchové postižení – lehké sluchové poruchy, střední, středně těžké, těžké, úplná ztráta sluchu

Vady řeči – vývojová dysfázie, dysatrie, anartrie, dyslálie, rhinolálie, palatolálie, koktavost

Epilepsie – postižení mozku, projevující se opakovanými záchvaty, které mají zdroj v mozku

idiopatická – primární, příčina genetická

symptomatická – sekundární, příčinou jsou onemocnění mozku, mozkové nádory, cévní onemocnění, degenerativní onemocnění, různé vrozené vývojové vady

kryptogenní - skrytá

Samostatná skupina dětí, žáků a studentů s diagnózou autismus a s autistickými rysy

Autismus – vývojová porucha, postihující jedince ve všech složkách osobnosti – tělesné, duševní i sociální

- mnohdy se k jejich postižení přidružuje problémové chování, hyperaktivita nebo naopak pasivita, neschopnost soustředění

⁷ ŠVARCOVÁ, I. Mentální retardace. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-060-7

Pomůcky k rozvoji grafomotoriky

Obrázek 5: Držák úchopu

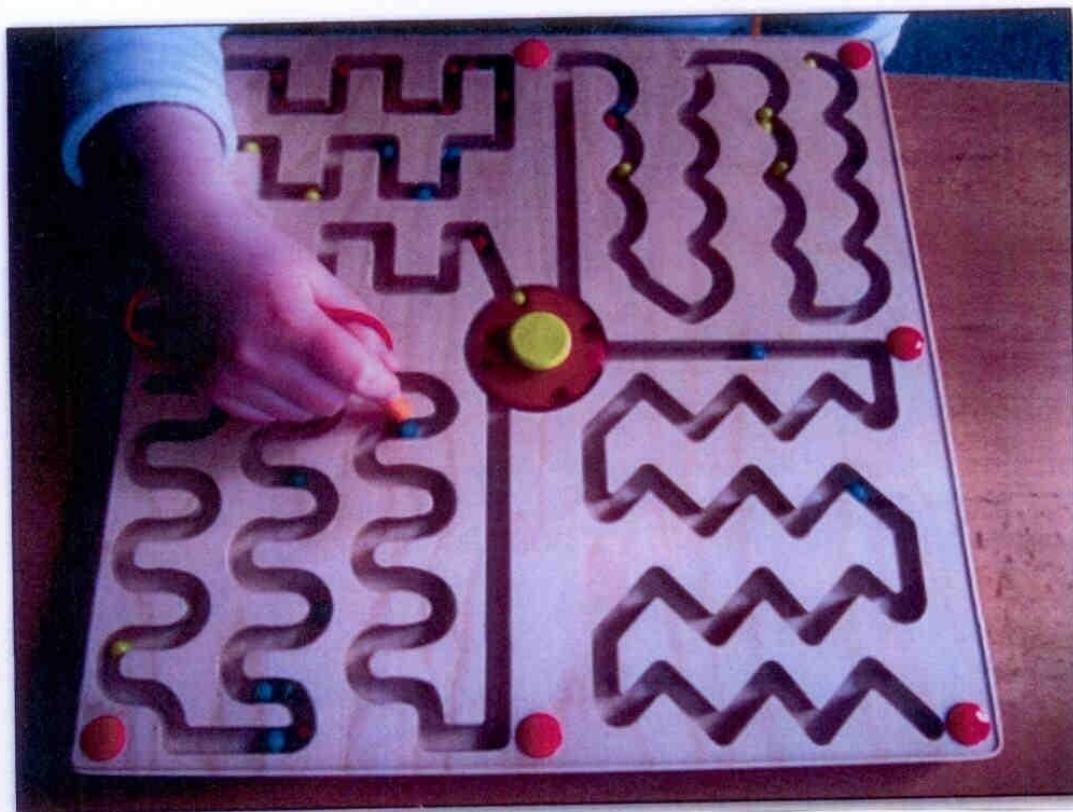
Zdroj: SPC Starostrašnická

Obrázek 6: Molitanová násadka

Zdroj: SPC Starostrašnická

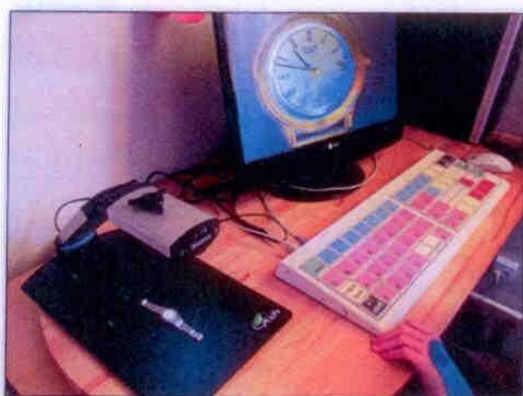
Obrázek 7: Magnetické bludiště

Zdroj: SPC Starostrašnická

Pomůcky k rozvoji čtení, psaní, matematiky, komunikaci

Obrázek 8, 9: Zvětšovací lupa k počítači

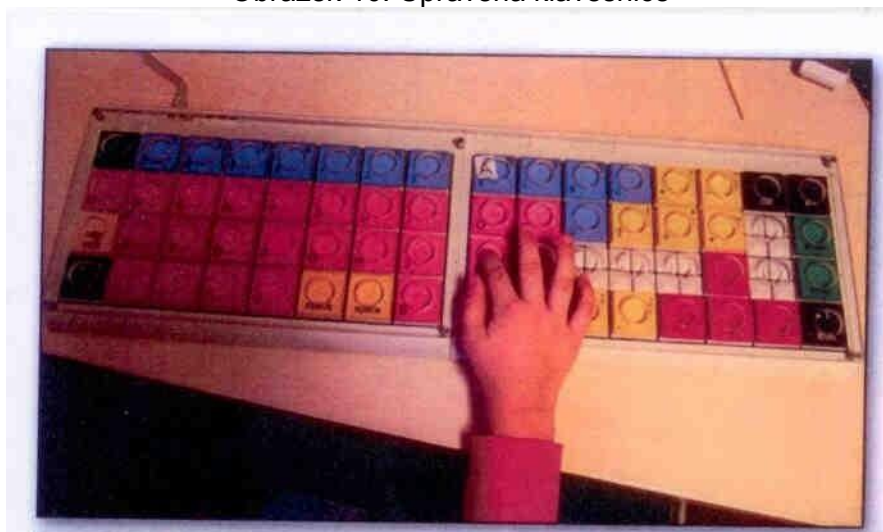

Zdroj: SPC Starostrašnická

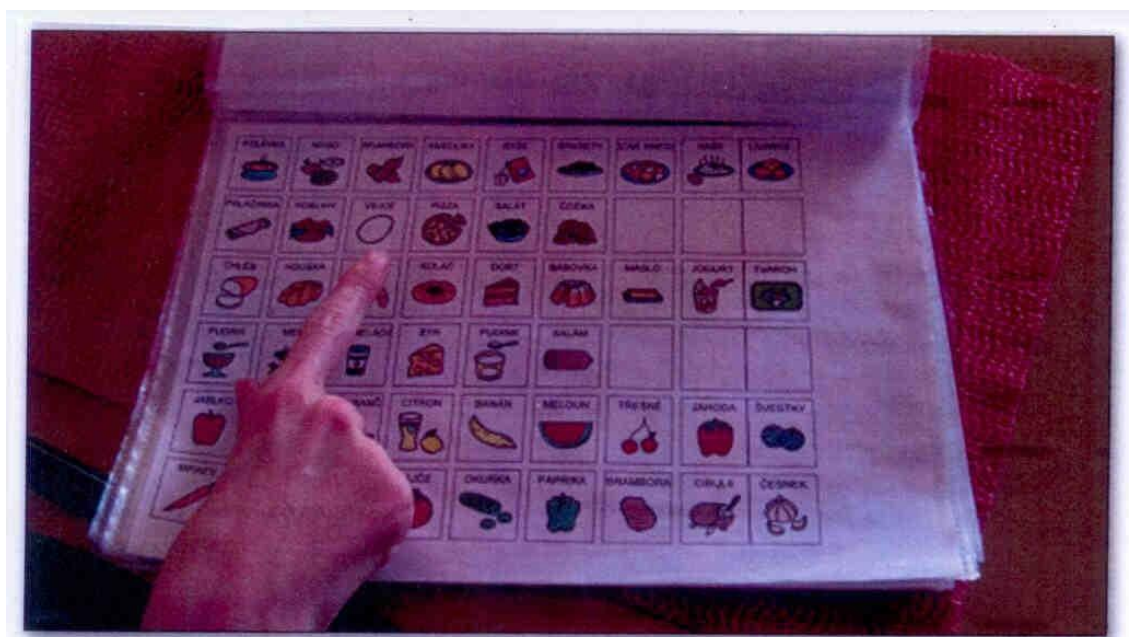
Zdroj: SPC Starostrašnická

Obrázek 10: Upravená klávesnice

Zdroj: SPC Starostrašnická

Obrázek 11: Komunikační tabulky

Zdroj: SPC Starostrašnická

Obrázek 12: Pomůcka k rozvoji čtení, protiskluzová podložka

Zdroj: SPC Starostrašnická

6.3 Použití formulářů pro SPC Starostrašnická

Formuláře jsou podobné jako v jiných SPC. Informované souhlasy, žádosti o využití služeb se někdy lehce liší, ale všechny jsou inspirované katalogy a metodikami pro určování míry speciálně vzdělávacích potřeb - ty jsou pro SPC jednotná.

Doporučení ke vzdělávání s podporou IVP

Doporučení ke vzdělávání s podporou individuálního vzdělávacího plánu (IVP)

(IVP se vypracovává škola na základě možnosti školského zákona, obsahová náplň je dána § 6 vyhlášky č. 73/2005., v platném znění)

Jméno a příjmení: _____

Datum narození: _____

Bydliště: _____

Škola: _____

Rok školní docházky: _____

Doporučení vypracováno na základě odborného psychologického a speciálně pedagogického vyšetření ze dne _____

Závěry viz odborné posudky ze dne _____

Podklady k vypracování IVP v jednotlivých vyučovacích předmětech:

Čtení

- provádět cvičení na rozvoj sluchové percepce, vyvozovat první a poslední slabiky – hlásky
- postřehovat jednoslabičná a dvojslabičná slova, vyhledávat slova v přečteném textu
- čtení podpořit reáliemi nebo obrázky
- vhodná grafická úprava stránky – velikost a barva písma, jednotlivé věty na řádcích
- zařazovat do výuky hry s písmeny, slabikami k podpoře analýzy a syntézy
- nezvyšovat požadavky na rychlost čtení, číst trojslovné věty se slovy s otevřenými slabikami
- využívat metodu párového čtení
- navazovat na momentální čtenářské dovednosti
- číst v krátkých časových úsecích, s přečtenými texty dále pracovat – vyhledávat slova v textu i na kartách, spojit s psaním – opis, přepis
- pomůcky: speciální domino či pexeso se slabikami, hry s písmeny typu Ámos, čtenářské tabulky „na míru“, dyslektické okénko, fixy ke zvýraznění v textu, pracovní listy, texty z čítanek pro 2. ročník ZŠP či pro ZŠS, programy PC – Mentio, Symwriter, Slabikář ap.

Psaní

- rozvíjet samostatný písemný projev diktát písmen, slabik, frekventovaných slov
- zdokonalovat opis i přepis psacích písmen, doevičit tvary – f, g
- procvičovat zrakovou diferenciaci – vyhledávání, třídění a přiřazování nedostatečně fixovaných tvarů – č, š, ž – c, s, z – o, a – k, h – d, b, p – r, z

- skládat slova do vět podle obsahu sdělení, posílit vizualizací – text + obrázky
- snažit se číst i psát zároveň – vzkazy, nápisy, základní údaje
- pomůcky: sešity s širšími linkami, strukturovaná úprava stránky – číslování slov, barevné odlišení apod., tabulky a karty s písmeny

Matematika

- sčítat a odčítat do 10 s využitím názoru - počítadlo
- orientace na číselné ose do 20, po desítkách do 90 – číselné osy, řady, čtverce
- orientace v hodnotě mincí, procvičování časových údajů s vizualizací a prostřednictvím činnostního učení
- k matematickým operacím využívat kalkulačku

Komunikace, Člověk a jeho svět

- dysfatické obtíže se promítají do běžného rozhovoru a do všeobecných znalostí – do jejich prezentace
- respektovat pomalé tempo řeči, zadávat dílčí otázky, vysvětlovat význam slov – vytvořit si vlastní slovníček
- využívat názornosti a spojení s praktickými ukázkami, tematické celky déle opakovat, kontrolovat porozumění
- hodnotit dílčí poznatky, preferovat slovní hodnocení

Závěr:

Žákyně je vzdělávána podle školního vzdělávacího programu, který vychází z RVP ZV – LMP. Ze závěrů vyšetření vyplývá, že úroveň vědomostí a znalostí neodpovídá ročníkovým výstupům, které jsou stanoveny pro 5. ročník současného vzdělávacího programu. Doporučujeme vzdělávání s podporou IVP ve výše uvedených předmětech.

V _____ dne _____

Doporučení k základnímu vzdělávání žákyně se speciálními vzdělávacími potřebami

Doporučení k základnímu vzdělávání žákyně se speciálními vzdělávacími potřebami dle zákona č. 561/2004 Sb. A vyhlášky č. 73/2005 Sb. v platném znění

Jméno a příjmení: _____

Datum narození: _____

Datum vyšetření: _____

Diagnóza: těžké vícečetné postižení – DMO – kvadruparéza, porucha řeči a komunikace, zraková vada (atrofie zrakového nervu), sek.epilepsie, těžké mentální postižení

Typ vyšetření: komplexní

Důvod vyšetření: doporučení k zařazení do režimu speciálního vzdělávání _____

Škola: _____

Forma vzdělávání a ročník: formou individuální integrace, s doporučením asistenta pedagoga, 1. ročník

Doporučení vypracováno na základě odborného psychologického a speciálně pedagogického vyšetření ze dne _____

Anamnéza odborné péče:

_____ je v péči SPC od _____ z důvodu integrace do MŠ. Dále je v péči neurologa, rehabilitace, oftalmologie, logopedie a dalších odborných pracovišť. V současné době je integrována v MŠ _____ kde plní odklad školní docházky. Integrace probíhá s podporou asistenta pedagoga s aktuálně dobrou adaptací.

Psychologické vyšetření: _____

viz modelová ukázka

Speciálně pedagogické vyšetření: _____

viz modelová ukázka

Doporučená podpůrná opatření a pedagogické postupy: _____

Doporučení:

Doporučujeme zařadit _____ do režimu speciálního vzdělávání do _____

a zahájit vzdělávání podle školního vzdělávacího programu kmenové školy, který vychází z RVP ZŠS určeného žákům s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami, doplněným IVP.

Platnost doporučení pro účely vzdělávání: _____

Rodiče byli seznámeni s obsahem zprávy a se závěry souhlasí. _____

V _____ dne _____

7. SHRNUÍ PRŮZKUMU

Zjišťovací metodou dotazníku jsem oslovila 25 center v České republice zaměřené pro žáky s tělesným postižením a pro žáky s kombinovanými vadami. Tedy přesně 11 center zaměřené pro žáky s tělesným postižením, 9 center zaměřené pro žáky s kombinovanými vadami a 5 center, která se zabývají kombinací tělesných vad i jiného postižení. Z celkového počtu se mi vrátilo 14 vyplněných dotazníků. Úspěšnost je tedy více jak 56 %. Tuto návratnost lze považovat za úspěšnou.

Zjistila jsem následující informace:

Všechny oslovené SPC působí v rámci základních speciálních škol. 3 z nich i v rámci Mateřských škol.

Klienti se dostávají do péče SPC přes doporučení jiných SPC, PPP, lékařů, vedení škol – MŠ, ZŠ, na doporučení rané péče, neurologů, klinických psychologů. A stále častěji se ozývají sami rodiče, kteří si SPC vyhledali na internetu.

Pražská centra pracují v asociaci a jejich styl práce je podobný. Množství klientů se zde pohybuje od 160 do 550. Zatímco v Karlovarském kraji, konkrétně odloučené pracoviště v Sokolově uvádí množství klientů 900. Je tedy jasné, že styl jejich práce se s takovým množstvím klientů musí lišit.

Většina z nich využívá pro svou práci supervizi. To je podpora pro speciální pracovníky. Tady vidím zásadní rozdíl s porovnáním škol, kde se supervize nedělá. Supervize probíhají skupinově většinou 1x měsíčně. A stále není v systému školství MŠMT zakotvena. Nárokuje se u pracovníků v sociálních službách, ale zatím ne v pedagogických službách.

Problémy, se kterými se zaměstnanci setkávají při své práci, uvedli především:

- málo finančních prostředků na zakoupení potřebných pomůcek
- nejasná pravidla pro přijímání a počty klientů
- nejednoznačný výklad legislativy
- nesystémová podpora běžných škol při integraci žáků (současný trend ve školách zaměřen na výkon s velkým počtem žáků ve třídách)
- složité a nedostatečné financování asistentů pedagogů
- nedostatečné personální zabezpečení (málo pracovníků na počet klientů)
- doplnění testových materiálů

K usnadnění práce by zaměstnancům SPC pomohlo především:

- systémovější zajišťování podpůrných opatření školám běžného typu, které integrují žáky s TP
- sladění administrativy ohledně žáků se zdravotními problémy (sjednocení elektronických databází klientů a jejich výstupy pro SPC)
- méně času strávený při vyplňování tabulek, zpráv, zapisování do karet (na úkor práce s dětmi, rodiči, učiteli v samotné škole)
- větší personální obsazení (více pracovníků na počet klientů)
- větší prostor pro užší spolupráci s běžnými školami
- úprava legislativy
- větší respekt ze strany škol k rozhodování rodičů o vzdělávací cestě jejich dětí

Souhrnně lze tedy říci, že pracovníkům speciálně pedagogických center chybí v současné době jednoznačnost legislativy týkající se integrace žáků se zdravotními problémy ve školách běžného typu (ohledně zajištění zdravotní péče, hygieny a sebeobsluhy, medikace apod.). Ukazují se i problémy s nedostatečným personálním zabezpečením. Společným požadavkem je i zakotvení supervize do systému školství.

ZÁVĚR

Každé SPC má svůj tým odborníků s různým zaměřením. SPC JÚŠ se vnitřně dělí na 2 části.

Na ambulantní část, kde jsou 2 speciální pedagožky, z toho jedna je i vedoucí SPC, psycholog a speciální pedagožka na pozici sociální pracovnice.

Druhá část pracuje pro děti, které chodí do JÚŠ. Je to školské poradenské pracoviště, které se skládá z 2 psychologů, 3 sociálních pracovníků, 1 speciálního pedagoga a 1 vedoucí.

SPC Starostrašnická má 1 speciální pedagožku, která je zároveň vedoucí SPC, 1 sociální pracovníci a 1 psycholožku.

Obě centra nabízejí klientům jak ambulantní péči, tak péči v terénu. O klientele vedou evidenci. Ambulantní část SPC poskytuje poradenský, diagnostický, reedukační, terapeutický servis. Zajišťuje péči o děti v běžných MŠ, ZŠ. Nabízí diagnostické pobyty, kompenzační pomůcky, spolupracuje s dalšími organizacemi. Terénní část SPC je zaměřena na klientelu, která je integrována do běžných MŠ, ZŠ. Za účelem řešení problémů či nedostatků jezdí speciální pedagog do škol nebo přímo do rodin. Výjezdy se realizují většinou ve dvou osobách (speciální pedagog, sociální pracovnice).

SPC se snaží spolupracovat s rodiči a jejich dítětem již od útlého věku. Nutná je tedy spolupráce s lékaři (pediatr) a dalšími odborníky.

SPC se zaměřují na podpůrnou péči klientů, zabezpečují také předškolní přípravu. Speciální pedagogové vypracovávají individuálně vzdělávací plány, odborné posudky, speciálně pedagogickou diagnostiku, metodické materiály pro rodiče. Zaměřují se na nápravu specifických poruch učení. Zajišťují další vyšetření. Nabízejí rodičům pro jejich děti kurzy grafomotoriky. Společně s rodiči vyhledávají vhodnou školu pro dítě, spolupracují se školami, řediteli, třídními učiteli, kteří budou mít integrované dítě v péči. Rodiče se zvou na různá společná setkání s dalšími rodiči, na semináře, kurzy. Jsou informováni o bezbariérových zařízeních, kde by mohli se svým dítětem trávit dovolenou.

Pokud mají SPC možnost, nabízejí klientům komplexní rehabilitační péči s využitím léčebně tělesné výchovy, masáží, perličkových koupelí, vířivky, bazénu.

SPC spolupracují i s dalšími institucemi jako jsou Pedagogicko-psychologické poradny, centra rané péče, střediska vyrábějící kompenzační pomůcky, svaz tělesně postižených a jiné.

Tato bakalářská práce poukazuje na důležitost SPC ve školském systému. Činnosti SPC jsou efektivní, založená především na týmové spolupráci. Velmi podstatná součást procesu integrace je přímá spolupráce škol a SPC. Ta přináší se souhlasem rodiny řadu podstatných informací, které škola o žákovi běžně nemá k dispozici. Pravidelné návštěvy škol a konzultace s pedagogy jsou přímou podporou, kterou jinak v současnosti učitelé běžných škol nemají.

Jedním z nezbytných předpokladů pro kvalitní práci speciálně pedagogických center je otázka finančního a personálního zabezpečení.

SPC spolupracují se stále větším množstvím škol, které integrují žáky se zdravotním postižením. Pro jejich vzájemnou kvalitní spolupráci považují za důležité personální posílení pracovníků v SPC. S ohledem na inkluzivní trendy v našem školství je nezbytné podporovat a rozšiřovat síť těchto pracovišť.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ČÁP, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: SPN 46-00-13/1

ČERNÁ, M. *Lehké mozkové dysfunkce*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-7184-880-8

HELUS, Z. *Psychologie*. Praha: Fortuna, 1999. ISBN 80-7168-406-6

HELUS, Z. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Praha: Grada, 2006.

ISBN 978-80-24-1168-3

JESENSKÝ, J.: *Prostor pro integraci*. Comenia Consult, Praha 1993

KUCHARSKÁ, A., *Obligatorní diagnózy a obligatorní diagnostika ve speciálně pedagogických centrech*. Praha: Institut pedagogicko-psychologického poradenství. ISBN 978-80-86856-42-1

PRŮCHA, J., *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009.

ISBN 978-80-7367-546-2

SVOBODA, M., KREJČÍŘOVÁ, D., VÁGNEROVÁ, M. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-566-0

ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-060-7

ZELINKOVÁ, Olga. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-544-X

Seznam použitých internetových zdrojů

Informace o metodě video trénink interakcí dostupné z: www.spin-vti.cz

Věstník MŠMT ČR č. 8/1997, Internetový zdroj: www.msmt.cz

Asociace pracovníků speciálně pedagogických center dostupné z: www.apspc.cz

Seznam ostatních zdrojů

Metodická příručka – *Práce s žáky s více vadami*, Vyšší odborná škola pedagogická a sociální, Střední odborná škola pedagogická a gymnázium, Praha 6, Evropská 33

Metodická příručka – *Práce s žáky s tělesným postižením*, Jedličkův ústav a školy, V Pevnosti 4, Praha 2

Vyhláška MŠMT ČR *O vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných*, č. 73/2005 Sb. ve znění 147/2011 Sb.

Vyhláška MŠMT *O poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních*, č. 72/2005 Sb. ve znění 116/2011 Sb.

Zákon *O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání* (školský zákon), č. 561/2004 Sb.

Zákon *O pedagogických pracovnících*, č. 563/2004 Sb.

Vyhláška MŠMT ČR *O předškolním vzdělávání* č. 14/2005 Sb., ve znění vyhlášky č. 43/2006 Sb.

Vyhláška MŠMT ČR *O středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři* č. 13/2005 Sb., ve znění vyhlášky č. 374/2006 Sb.

SEZNAM ZKRATEK

CNS	-	Centrální nervová soustava
DMO	-	Dětská mozková obrna
IVP	-	Individuálně vzdělávací plán
JÚŠ	-	Jedličkův ústav a školy
PPP	-	Pedagogicko-psychologická poradna
SPC	-	Speciálně pedagogické centrum
TP	-	Tělesné postižení

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Nejčastěji doporučované pomůcky.....	26
Obrázek 2: Názorná ukázka pro děti s dyskalkulií	26
Obrázek 3: Polohovatelný stůl s nastavitelnou deskou, židle.....	27
Obrázek 4: Vybavení počítačové studovny s upravenou klávesnicí.....	27
Obrázek 5: Držák úchopu	36
Obrázek 6: Molitanová násadka	36
Obrázek 7: Magnetické bludiště	37
Obrázek 8: Zvětšovací lupa k počítači	37
Obrázek 9: Zvětšovací lupa k počítači.....	37
Obrázek 10: Upravená klávesnice	38
Obrázek 11: Komunikační tabulky.....	38
Obrázek 12: Pomůcka k rozvoji čtení, protiskluzová podložka	39

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník	I
Příloha B - Seznam SPC v ČR... ..	II
Příloha C - Seznam oslovených SPC center v ČR.....	III

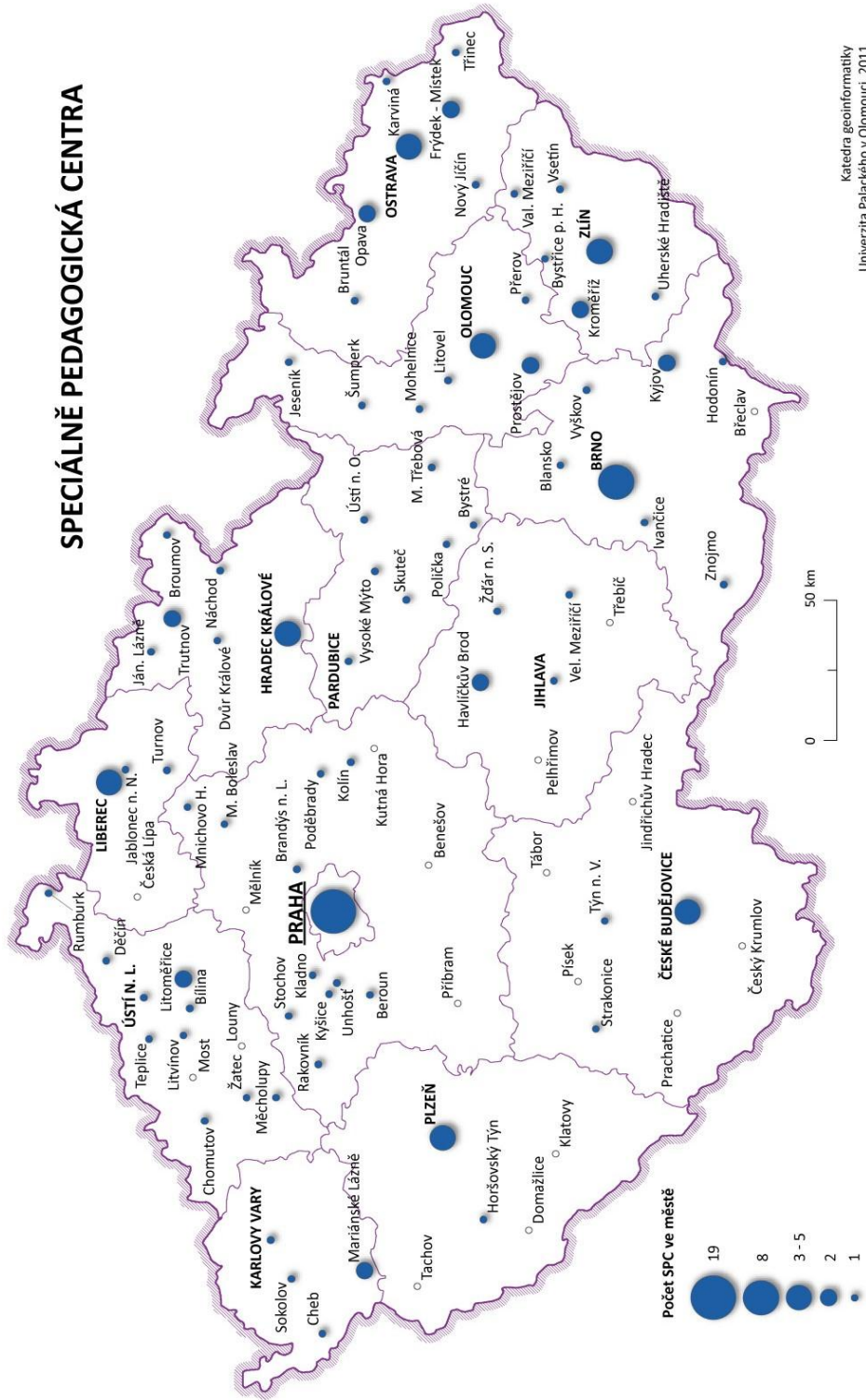
PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazník

Dotazník pro zaměstnance Speciálně pedagogického centra

1. Působí Vaše SPC v rámci nějaké organizace? Jaké?
2. Na jaké klienty se Vaše SPC orientuje?
3. Kolik klientů má Vaše SPC v péči?
4. Jakými způsoby se dostávají klienti do péče Vašeho SPC?
5. Jaké je věkové rozmezí klientů?
6. V jakých typech zařízení jsou vaši klienti zařazeni?
7. Kolik z nich je zařazeno v MŠ nebo ZŠ běžného typu?
8. Zhodnoťte, zda máte dle Vašeho názoru dostatečný prostor jak časový, tak materiální pro komplexní podporu vašich klientů.
9. S jakými hlavními problémy se při Vaší práci setkáváte?
10. Co by Vám práci usnadnilo?
11. Jaké formy a metody spolupráce a podpory nabízí Vaše SPC klientům?
12. Využíváte pro sebe při své práci supervizi?
13. Zhodnoťte kvalitu spolupráce pedagogů vašich klientů s Vaším SPC.

Příloha B – Seznam SPC v ČR v roce 2011

Příloha C - Seznam oslovených SPC center v ČR

SPC pro tělesně postižené

název	ulice	město	email
SPC pro TP	Hurbanova 1285	Praha 4	spc.hurbanova@centrum.cz
SPC pro TP - Jedličkův ústav	V Pevnosti 4	Praha 2	m.benoniova@jus.cz
SPC při DC ARPIDA	U Hvízdala 9	České Budějovice	arpida@darpida.cz
SPC pro TP	Zbůch 349	Zbůch u Plzně	peterikova@quick.cz
SPC pro TP	Lužická 920/7	Liberec 1	spcprotp@seznam.cz
SPC při OA pro TP	Obchodní 282	Jánské Lázně	info@oajl.cz
SPC PROINTEPO	Hrubínova 1458	Hradec Králové	prointepo@prointepo.org
SPC při SŠ a SŠZ pro TP	Kociánka 6	Brno	avea@centrum.cz
SPC pro žáky s více vadami	Masarykova 4	Mohelnice	specskolymohelnice@quick.cz
SPC SRDCE při ZŠ Opava	Slezského odboje 5	Opava	spc.srdce@seznam.cz
SPC pro TP	28. října 1884	Frýdek - Místek	spcfm@seznam.cz

SPC pro kombinované vady

název	ulice	město	email
SPC Štíbrova	Štíbrova 1691	Praha 8	spc@stibrova.cz
SPC při ZŠ speciální	Starostrašnická 45	Praha 10	spc.starostrasnicka@email.cz
SPC při Fakultní MŠ	Arabská 681/20	Praha 6	spc@skolka.org
SPC při DD a MŠ speciální	Mládeže 1102	Beroun	info@ddmsberoun.cz
SPC Kamínek	Lázeňská 206	Ústí nad Orlicí	spc.usti@seznam.cz
SPC SVÍTÁNÍ	Komenského 432	Pardubice	spc@svitani.cz
SPC pro KV	Žižkova 27	Blansko	spc@blansko.net
SPC pro KV	Středová 4694	Zlín	spc@skola-spc.cz
SPC pro KV	F. Vančury 3695	Kroměříž	kromeriz.spc@msazskm.cz
SPC při ZŠ a MŠ speciální	Komenského 64	Nový Jičín	spc.nj@specskolanj.cz

SPC pro TP i KV

název	ulice	město	email
SPC Litoměřice	Šaldova 6	Litoměřice	spc.klient@tiscali.cz
SPC Teplice	Trnovanská 1331	Teplice	info@spcteplice.cz
SPC při ZŠ a SŠ Březejc	U Tržiště 219/3	Velké Meziříčí	spcvm@seznam.cz
SPC Jihlava	Demlova 28	Jihlava	smsji@seznam.cz
SPC K. Vary - odloučené prac.	K. H. Máchy1267	Sokolov	spc_sokolov@volny.cz

8

⁸ Asociace pracovníků speciálně pedagogických center dostupné z: www.apspc.cz

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Hana Leopoldová

Obor: Speciální pedagogika - vychovatelství

Forma studia: kombinované

Název práce: Speciálně pedagogické poradenství pro osoby s tělesným postižením a kombinovanými vadami

Rok: 2014

Počet stran textu bez příloh: 40

Celkový počet stran příloh: 3

Počet titulů českých použitých zdrojů: 10

Počet internetových zdrojů: 3

Počet ostatních zdrojů: 8

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Benoniová